

La censura xinesa arriba a Hong Kong

MARTIN C. M. LEE

Al llarg dels quasi sis anys sota domini xinès, Hong Kong ha hagut de suportar amenaces tan diverses com la crisi financera asiàtica i la síndrome respiratòria aguda greu (SARS). L'atac més perillós dels que ha sofert la societat lliure de Hong Kong, però, li arriba ara. I aquest atac, com la SARS, ha vingut de la Xina.

El proper dia 9 de juliol, i malgrat l'oposició generalitzada de la gent, el Govern de Hong Kong pretén tirar endavant una llei de seguretat nacional que criminalitzarà "la traïció, la sedició, la subversió i el robatori de secrets d'estat". Pot ser que, a primera vista, aquest llenguatge no sembla massa insidiós, però el ben cert és que, a la Xina, empren aquest tipus de lleis per apartar els opositors polítics i imposar-los llargues penes de presó. Aquesta mateixa setmana, per exemple, quatre intel·lectuals xinesos han estat condemnats a més de deu anys de presó per "subversió": criticaven el Govern a través d'Internet.

Pequín presentarà la nova llei, malgrat que va prometre cinquanta anys d'"un país, dos sistemes", quan els britànics els van lliurar Hong Kong, el 1997. La tardor de l'any passat, el Govern va presentar unes propostes encara més dures, que van provocar tot tipus de crítiques, i ara ofereix aquesta versió de la llei, suposadament, com una concessió cap als grups de pressió a favor de les llibertats. Això no és nou: el Govern deixa anar, com un globus sonda, un primer esborrany de llei absurda. Després, la maquilla amb algunes concessions i, finalment, aprova una llei draconiana que és, pam dalt pam baix, com la que pretenia aconseguir de bon començament.

La nova llei introduiria, per la porta falsa, les normes legals xineses, i permetria al Govern de tancar la boca a alguns grups que tenen vincles amb organitzacions continentals, com ara el Falun Gong o l'Església catòlica.

Els periodistes i els funcionaris que els filtren informació podrien patir penes de presó. Aquesta mesura legal, en un sistema com el nostre, on no hi ha els *checks and balances* de les democràcies de tradició anglosaxona, que eviten els abusos de poder, faria recular algunes llibertats fonamentals, com ara la llibertat religiosa, la llibertat de premsa i la llibertat d'associació.

L'epidèmia de la SARS és un exemple perfecte del mal que podria arribar a fer aquesta llei, no sols als veïns de Hong Kong, sinó també a la resta dels ciutadans d'un món globa-

"Ara per ara, els ciutadans de Hong Kong ens enfrontem amb dos reptes que ens amenacen l'existència: eliminar la SARS i protegir els nostres drets fonamentals. Sempre ens queda l'esperança que troben molt prompte una cura per a la SARS. Però si es carreguen les nostres llibertats civils, sabem que la repressió es quedarà ací anys i panys"

litzat com aquest on vivim. La premsa independent de Hong Kong va tenir una actuació clau a l'hora d'alertar a tot el món sobre l'existència de la SARS i l'encobriment que en feien els funcionaris continentals. Això és molt. Explicar la naturalesa del virus i la manera com es transmet és un repte, fins i tot als països democràtics —només cal pensar en la histèria que això ha generat al Canadà—. Imagineu-vos quant de temps hauria hagut d'esperar el món sencer per saber la veritat, si Hong Kong haguera estat simplement una altra de les ciutats xineses censurades. Amb una llei de seguretat com la que volen aprovar, els periodistes que van desemmascarar el brot de SARS podrien ser jutjats per "revelació no autoritzada d'informació protegida". O, per exemple, si un periodista descobrís suborns en relació amb els Jocs Olímpics del 2008, els líders de Pequín podrien fer servir la llei per censurar-ne els articles. Qualsevol informació no autoritzada que publiqui qualsevol periodista o qualsevol expert podrà ser objecte de censura sota els pretextos més insignificants, i els autors de la informació no podran al·legar, en un judici, que la publicació d'aquell fet afavoria l'interès general. A més, els mitjans de propietat estrangera que operen a Hong Kong, o que s'hi distribueixen, podrien ser perseguits per sedició.

L'encobriment de la SARS, no sols va ajudar a demostrar el paper tan vital que pot tenir la premsa lliure, sinó que també va posar al descobert la manca de fe

que la gent de Hong Kong té en el seu govern. L'índex d'aprovació de la gestió de Tung Chee-hwa, el cap de l'executiu designat per Pequín, va caure fins a mínims desconeguts.

A la Xina, el daltabaix de la SARS va acabar amb la destitució del ministre de sanitat i de l'alcalde de Pequín. A Hong Kong, però, no sembla que pugui haver-hi responsabilitats semblants. Com que la Xina controla la nostra política, res no fa preveure que comence a funcionar una democràcia real, és a dir, amb un cap de l'executiu elegit pels votants, i amb una legislatura, fins el 2007 —ni tan sols llavors, si no és que Pequín hi dona llum verd.

Fins ara, com a mínim, hi ha hagut prou pressió de la societat civil per tal que el Govern de Hong Kong respectara les llibertats fonamentals. Els grups que consciencien aquesta societat inclouen els mitjans de comunicació més punyents de l'Àsia, un bon sistema educatiu i dotzenes d'organitza-

La veritat és a l'Haia

cions cíviques i religioses —aquest és l'exemple al qual feia referència Tocqueville quan deia que els americans “sempre creen associacions” per tal que facen de mitjanceres entre els individus i el Govern.

No és casualitat que, a la Xina, no hi haja aquesta mena de grups civils, i la nova llei podria fer que Hong Kong s'hi assemblara cada vegada més. Bona part de la prosperitat de Hong Kong s'explica perquè ha esdevingut el centre d'informació de la Xina. El president Bush ho va reconèixer, al novembre del 2002, quan va advertir la Xina que preservara “els drets dels ciutadans de Hong Kong”, i, tant l'administració americana com altres governs occidentals, pressionaven el nostre executiu per tal que tot plegat es debatiera públicament. Però va ser en aquell moment que la SARS va començar a acaparar els titulars, i al Govern li han faltat cames per iniciar el procés legal d'aprovació de les mesures contra la subversió a través del Consell Legislatiu, més de la meitat de membres del qual no són elegits democràticament.

És massa tard per pretendre que sotmeten la llei a votació, però encara hi ha temps per demanar-hi algunes concessions. Els Estats Units i la comunitat internacional disposen de molt poques setmanes per convèncer els governs de Pequín i de Hong Kong que és una bogeria suprimir la llibertat de premsa i la d'associació.

Ara per ara, els ciutadans de Hong Kong ens enfrontem amb dos reptes que ens amenacen l'existència: eliminar la SARS i protegir els nostres drets fonamentals. Sempre ens queda l'esperança que troben molt prompte una cura per a la SARS. Però si es carreguen les nostres llibertats civils, sabem que la repressió es quedarà ací anys i panys.

Sóc un bosnià musulmà de Srebrenica, la ciutat on, el juliol de 1995, els serbis bosnians van matar més de set mil musulmans. Vaig sobreviure perquè, en aquell moment, jo era a Potocari, a pocs quilòmetres dels llocs on es van produir les execucions, treballant com a intèrpret per a les Nacions Unides. El meu oncle, el meu avi, que tenia 70 anys, el meu millor amic i quasi tots els meus companys d'escola van ser assassinats.

Dos oficials de l'exèrcit serbobosnià, Nomir Nikolic i Dragan Obrenovic, es van inculpar davant del Tribunal de l'Haia per crims contra la humanitat, tot admetent que havien ajudat a planejar la matança de Srebrenica, l'atrocitat més gran que mai s'ha comès a Europa d'ençà de la Segona Guerra Mundial. Tots dos, tant Dragan com Nomir, s'han compromès a testificar contra els altres oficials imputats per la matança, que va tenir lloc en una “àrea segura”, sota la protecció de forces de pau holandeses, de les Nacions Unides.

La Comissió Internacional per a les Persones Desaparegudes a l'antiga Iugoslàvia ha recollit les restes de molts dels qui van ser assassinats a Srebrenica. Són unes 7.500 bosses amb parts de cossos mutilats —en moltes de les quals hi deu haver trosos d'amics i de coneguts meus— que romanen als dipòsits esperant que algú els identifique. Tot i amb això, fins que Nikolic no va confessar, mai no havia sentit cap serbobosnià admetre que la matança havia tingut lloc.

A la part sèrbia de Bòsnia, la gent al·lega que les matances del 1995 no es van cometre. Si els pressionen, a vegades diuen que els musulmans es van matar els uns als altres discutint si s'havien de rendir als serbis, o bé afirmen que tots els que hi van morir eren soldats. L'any passat, el Govern serbobosnià va emetre un informe on afirmava que només dos mil bosnians musulmans havien mort a Srebrenica. Diu l'informe que 1.800 eren soldats.

La confessió de Nikolic inclou la descripció minuciosa i terrible de

com va ajudar a organitzar l'execució en massa, l'enterrament i l'encobri-
ment dels crims, i com, de tot plegat,
tenia ordres dels superiors de l'exèr-
cit. Aquest fet obre un badall immens
en la sòlida paret de negacions que
havia construït el Govern serbobos-
nià. Els serbis no haurien de tenir cap
dubte a l'hora de creure's aquesta
confessió: Nikolic no té res a gua-
nyar, exagerant els fets.

No esperava que les confessions de
Nikolic i d'Obrenovic canviaren els
punts de vista serbobosnians, perquè
no hem d'oblidar que molts dels ho-
mes que al judici apareixen com a
“col·laboradors dels conspiradors”
encara són lliures, i alguns d'ells fins
i tot ocupen posicions importants en
l'exèrcit serbobosnià (n'hi ha un que
és membre del Parlament). Però les
confessions m'han deixat una sen-
sació d'alleujament que no tenia,
d'ençà de la caiguda de Srebrenica el
1995. M'han donat el reconeixement
que buscava aquests darrers vuit
anys. Malgrat que no són una discul-
pa, les declaracions on admeten els
fets són un començament. Nosaltres,
els bosnians musulmans, ja no cal que
provem que vam ser víctimes. Van
matar-nos els cosins, els pares i els
germans: mai més no haurem de pro-
var que eren innocents.

*Emir Suljagic és periodista de
'Dani', una revista bosniana amb
seu a Sarajevo, i de l'Institute of War
and Peace Reporting
© The New York Times – EL TEMPS
Traducció: Maite Insa*

*Martin C. M. Lee és membre del
Consell Legislatiu de Hong Kong
i president fundador del
Partit Democràtic de Hong Kong
© The New York Times – EL TEMPS
Traducció: Maite Insa*

EMIR
SULJAGIĆ